

הדתיות הן תלמידות האוניברסיטה בראילן, אשר נטלו חופשה מן הלימודים, לבשו אפודה חמה, ענדו את סמל האוניברסיטה על בגדיהם ויצאו לדרך עם יתר חברותיהן הצועדות: «שתרשום את המספר כמו שצריך» אמרו התלמידות.

הן צועדות?

הבישול המחכה לארוחת הצהריים. לכל הרוחות — שיטפלו בילדים, פעם אחת, ה' סבא והסבתא, טענה אחת. היה זה מסע הרפתקאות מלא תענוגות אסורים; יוצאים לשדה וישנים באוהל-סיי רים, על הרצפה ממש; אוכלים את הנקניקיה הקרה שנמכרה כל הדרך בהרמיל ה' ארון. לצועדים ולצועדות לא נותרו מותרות מלבד «פיניה» — הסרנויסטור שכימעט כל אחד מהם נשא.

סיבה נוספת הגיעה את הנשים לצאת לכבישים. כל אחת מהן חלמה, בסתריליביה, כי אולי תהיה היא המאושרת שתיבחר לצעודה השנה, בצעדה ההולנדית המפורסמת, בנימיכן. לא חשוב שקר בלילה, כלי שמכתי הפוך; ומה יש אם הרמקול מעיר בחמש וחצי בבוקר, העיקר, כפי שאומר השיר, היא הרוח.

הגשם שהחל ממטיר, לאחר הקילומטרי הראשון, רק הוסיף טעם טוב לצעדים ו' חשעת הנוותרים אשר עוברים מדי יום. כי בעיני הכנות, הדבר החשוב ביותר הוא, שאפשר פעם אחת בשנה לזרוק את הכל ולברוח אל חוסר-האחריות הניסלא, אל העליצות המדבקת ואל השימחה שבהישג הגדול — צעדה במשך ארבעת ימים.

***

נימיכן באה לחודדה

ריום רימה (23) נולדה בנימיכן ו' הספיקה לצעוד שם שש צעדות:

הפקידות — הן חיילות, כמו כולן. אתמול עוד ישבו במשרד, מילאו טפסים, הגישו תלונות וניסו לצאת כל ערב הביתה. אך היום לא איכפת להן. היום צועדים — ואפילו בגשם ובקור: «אל תצחקו, אנחנו רוצות לנסוע להולנד».

אבל אצלכם זה הרבה יותר יפה. בליכר הרבה שימחה וכליכך הרבה שירה וכלי כך הרבה אנשים שרוצים רק שירה שכת. זה פשוט נפלא, היא אומרת בחיוך. מירל שלכטרמן (21), הפיליפינית מליכר סנת העיניים, לא שמעה על צעדה עד ש' באה לישראל, לפני ארבעה חודשים. כירל, שהיא בת לאב יהודי לטבי ולאם פיליפינית, לומדת עברית ומתכוונת לקרוא לכל משפ' חתה להשתקע בישראל: «אנחנו יהודים — לאנ' על הצעדה היא אומרת: «זהו משהו שלא ראיתי ולא שמעתי על שכמותו מ' עולם».

סלימן איוקולה הגיע לישראל מניגריה המערבית, לפני שבועיים בלבד. הוא רוצה ללמוד נגרות. כששמע, יחד עם חבריו, על

הצד השני

של המטבע הוא צידו האחר של הנוף האנושי. באיזשהו מקום הרי מוכרחים לטחוב את המימיה ואת התחובות האישית.

הצעדה — לא היו מוכנים לחתר על ד' החייה. למרות שלא התאמנו קודם לכן, התעקשו ויצאו לצעוד — יחד עם כולם. מאסיה, מאפריקה ומאירופה הגיעו הנה — על מנת לצעוד. על מנת להידבק בשיגי עון שתקף את ישראל לפני כשבוע שנים, תוקף מאז את אורחי ישראל מדי שנה ב' שנה, בחג הפסח, מוביל אותם בסך ובשיר רה במסלולים השונים העולים ירושלימה. אסתר דינור מת-לאביב רצתה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. היא לא ויתרה על בעלה, למרות שהוא איננו צועד. היא פשוט הביאה אותו איתה, להולדה: «מה יש? ש' יכין הוא את האוכל בזמן שאני צועדת עם חברתי בתיה», היא מגחכת.

גם רותי רוזנבלום (20) לא ויתרה על החברה, לזמן הצעדה: «הבאתי איתי שש בנות. צעדנו יחד בזמן הצבא, וכבר נדע לעשות שמה. אני משתגעת אחרי הצעדות: בעיקר מפני שאפשר לעשות בהן שמה. פשוט, להשתולל, ולשיר, ולרקוד ולשמוח. תביטו סביב! איך שכולם שמחים! בכלל, איך אפשר שלא לשמוח עם כליכך הרבה אנשים נחמדים? היא שואל. אם לשפוט עליפה, היא צודקת.

ככה הם ישבו, מסביב לכמה, בערב הפתיחה. אלפים-אלפים של אנשים ונשים, ש' נימאס להם ובאו פעם אחת לצעוד. לצעוד הרחק מן השיגרה ומהשיעמום — לצעוד ל' עבר השימחה והבילוי.

כלילה הראשון של הצעדה כימעט שאי אפשר היה לישון. מכאן נגינת מפורחית, ו' משם זימרת נערות; ועל הכביש זוגות מס' תורדים. רק במטה הצעדה דולק האור, כל הלילה: «מה אפשר לעשות, מישהו צריך לארגן את כל העסק».

רותי רוזנבלום (20) הת-לאביבית, לא וויתרה על מריחת האודס על שפתיה, אפילו בליל הצעדה הראשון.

סוליימן איוקולה, (24) המוסלמי שבא ממערב ניגריה ל' אך אינו סותר על הצעדה. מוד בישראל —

מירל שלכטרמן, (21), היהודיה הפיליפינית, צועדת עם אנשי האולפן בו היא לומדת את השפה העברית.